

Марусенко А.В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ СУСПІЛЬНО-ВЛАДНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ УРБАНІЗАЦІЇ

У статті розглядається проблема суспільно-владних відносин в умовах урбанізації. Встановлено, що для кращого розуміння ролі урбанізації у цих відносинах необхідно враховувати не тільки кількісні, але й якісні характеристики міського середовища, а також концепцію сталого розвитку. Проведено аналіз інституційних змін суспільно-владних відносин в умовах урбанізації з використанням еволюційного, системного і синергетичного підходів. Обґрунтовано, що синергетичний підхід інтегрує принципи еволюційного і системного підходів на основі міждисциплінарних досліджень процесів самоорганізації системи.

Стверджується, що до трьох ключових принципів – солідарності, відкритості, гнучкості, доцільно додати принцип партнерства, який передбачає взаємну відповідальність, довіру, повагу та співробітництво між представниками влади та суспільства. При умові такого принципу ми розглядаємо владу і суспільство як дві рівносильні частини єдиної системи, коли результат їхньої співпраці демонструє нам синергетичний ефект – спільний результат від взаємодії є ефективнішим і більш значущим, ніж при умові їхніх результатів якби дві сторони діяли окремо. Пропонується на основі цих принципів формувати діалог «суспільство – влада» в умовах урбанізації, який сприятиме розвитку міського потенціалу, підвищенню якості життя мешканців, формуванню громадянського суспільства та євроінтеграції.

Автор наводить приклади таких механізмів та інструментів, таких як громадські ради, громадські слухання, соціальні мережі, електронні петиції та громадський бюджет, та аналізує їхні переваги та недоліки для демократії, розвитку та суспільної інтеграції.

На основі теоретичного аналізу та практичних прикладів автор робить висновок, що сталий розвиток міст вимагає не тільки технічних та інституційних рішень, але й активної участі та співпраці всіх зацікавлених сторін, включаючи органи влади, громадські організації, приватний сектор та громадян.

Ключові слова: сталий розвиток, міста, суспільно-владні відносини, інклюзивність, громадянське суспільство.

Постановка проблеми. Урбанізація – це процес збільшення міського населення та розширення міських територій, який відбувається в усьому світі. Цей процес впливає на різні сфери суспільного життя, такі як демократія, розвиток, соціальна інтеграція, громадянське суспільство та європейська інтеграція. Однак, наукові дослідження проблеми соціально-владних відносин в умовах урбанізації часто обмежуються кількісними показниками, такими як чисельність населення, щільність і швидкість зростання, і не враховують якісні характеристики, такі як різноманітність, складність і динаміка міського середовища, а також концепцію сталого розвитку, яка передбачає гармонізацію економічного, соціального та екологічного вимірів урбанізації. Тому необхідно застосувати більш комплексний та цілісний підхід до аналізу інституційних змін суспільно-владних відносин в умовах урбанізації, який би використовував різні теоретико-методологічні підходи, які би дозволили висвітлити сутність та еволюцію цієї проблеми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження суспільно-владних відносин на сьогодні набирає обертів, адже все більше науковців та практиків, серед яких О. Хижняк, Є. Головаха, Т. Любива, І. Демида, Л. Гонюкова, В. Кулешов, звертаються до цього питання аби окреслити і дійти розуміння щодо ефективних механізмів та інструментів, що зможуть забезпечити дієвий розвиток взаємодії між суспільством і владою. Зважаючи на те, що в Україні на сьогодні проходить значна кількість реформувальних, в тому числі це стосується суспільних процесів, тема суспільно-владних відносин в умовах урбанізації потребує подальшого вивчення.

Основною метою статті є дослідити інституційні зміни суспільно-владних відносин в умовах урбанізації за допомогою еволюційного, системного та синергетичного підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Урбанізація – це глобальна тенденція, яка значно вплинула на відносини між людьми та природою

за останні десятиріччя і, як передбачається, буде одним з основних чинників глобальних змін у майбутньому. У 1900 році тільки 15 % населення планети мешкало в містах, але у 2007 році ця цифра сягнула 50 % і, за оцінками, до 2050 року зросте до 70–80 %. Урбанізація означає складний процес поширення міського способу життя, який включає розвиток міст (просторова урбанізація), а також посилення зв'язків і процесів обміну між містами та сільськими районами (функціональна та соціальна урбанізація). Крім того, очікується, що урбанізація призведе до зміни або втрати місцевої культури через строгіші норми будівництва та, відповідно, менше можливостей для створення та адаптації простору, а також погіршення почуття приналежності до місця. Урбанізація вважається дуже складним явищем з потужним потенційним впливом на фізичне та соціальне навколишнє середовище [1].

Урбанізація впливає не тільки на фізичне та екологічне середовище, але й на соціальні відносини та взаємодію між людьми, громадами та владою. Різні дослідження, проведені в кінці ХХ століття, спробували виявити, як урбанізація впливає на почуття приналежності до місця, настрої громади та громадську активність. Однак, результати були неоднозначними, оскільки вони залежали від багатьох факторів, таких як національний контекст, методологія дослідження, типи міських та сільських поселень, та визначення урбанізації. Більшість досліджень фокусувалися на фізичних аспектах урбанізації, таких як розмір, щільність та різноманітність населення, але ігнорували функціональні та соціальні аспекти, такі як мережі, взаємодія, співпраця та конфлікти між міськими та сільськими громадами.

Таким чином, урбанізація є складним і багатогранним процесом, який вимагає глибокого аналізу та оцінки його наслідків для різних сфер життя суспільства. Одним із ключових питань, яке ставить перед собою сучасна наука, є те, як забезпечити, щоб урбанізація сприяла сталому розвитку, а не загрожувала йому. Сталий розвиток, у свою чергу, є не просто теоретичною концепцією, а практичною стратегією, яка визначає цілі та принципи діяльності суспільства в умовах глобалізації та екологічної кризи.

Для того, щоб краще зрозуміти роль урбанізації у суспільно-владних відносинах, необхідно враховувати не тільки кількісні, але й якісні характеристики міського середовища, а також концепцію сталого розвитку. Сталий розвиток – це спосіб організації діяльності суспільства, за якою воно

зможє існувати в довгостроковій перспективі, задовольняючи сучасні потреби людства і захищаючи інтереси майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі [2]. Таким чином, сталий розвиток є ключовим принципом, що визначає напрямки та механізми урбанізації, а також її вплив на суспільно-владні відносини. Сталий розвиток передбачає гармонійне поєднання трьох складових: економічної, соціальної та екологічної [3]. Це означає, що урбанізація повинна сприяти економічному зростанню, соціальній справедливості, культурній різноманітності, демократичному управлінню та охороні природи. За цих умов, урбанізація стає не тільки процесом територіальної трансформації, але й фактором соціальної інтеграції, культурної ідентичності, політичної легітимності та екологічної відповідальності.

Сталий розвиток міст ґрунтується на інклюзивному, спільному та справедливому підході до суспільно-владних відносин. Це означає, що міста сприяють стійкості у всіх сферах: екологічній, економічній, соціальній та культурній. Також це означає, що міста надають своїм громадянам можливості робити внесок та користуватися благами більш упорядкованого, життєстійкого та сталого міського розвитку. Крім того, це означає, що міста забезпечують повноцінну участь громадян у реалізації свого права на місто. Основна мета таких міст – зробити їх більш процвітаючими, справедливими, комфортними та новаторськими, задовольняючи соціальні потреби та забезпечуючи високу якість та доступність житла та міських послуг. Також такі міста враховують потреби вразливих груп та людей з обмеженими можливостями, гендерну та вікову специфіку, визнаючи, що потреби мешканців різні та змінюються на різних етапах життя. Отже, сталий розвиток міст вимагає не тільки технічних та інституційних рішень, але й активної участі та співпраці всіх зацікавлених сторін, включаючи органи влади, громадські організації, приватний сектор та звичайних громадян.

Цей підхід є інклюзивним і справедливим, оскільки він прямо і чітко пов'язує стійкий розвиток з розвитком людського капіталу, а також підтверджує необхідність розширення життєвих можливостей і підвищення якості життя для всіх. Поняття суспільно-владних відносин у забезпеченні сталого розвитку міст також орієнтоване на потреби людей, їх та нарощування потенціалу. Воно пропонує зацікавленим сторонам брати участь у спільній, інклюзивній та прагматичній політиці для досягнення сталого розвитку.

Така політика має бути заснована на наукових даних, досвіді та інноваціях, а також враховувати специфіку різних міських контекстів та викликів.

Розвиток цифрових технологій і «розумних» технологій вплинули на концептуалізацію стійких міст, додавши «розумний» вимір як нову вимогу нормативності для технологічного суспільства. За останні два десятиліття «розумні міста» та «інтелектуальні міста» стали популярними як бачення формування більш ефективного та комфортного міського середовища. При цьому визнається роль ІКТ у підвищенні ефективності, екологічності та економічної доцільності міської інфраструктури та систем прийняття рішень та управління. «Розумні» міста обіцяють інтеграцію, ефективність, стійкість та орієнтованість на людей. Для того щоб бути розумним, місто потребує не тільки ефективних технологій, а й перетворення систем управління, взаємодії громадян і створення цінностей. Успіх проектів «розумних» міст визначається не лише технологіями чи технічним капіталом, а й лідерством, міжорганізаційною координацією та залученням громадян. Активна участь зацікавлених сторін, у тому числі громадян, у спільному творенні та реалізації рішень «розумних» міст має важливе значення для посилення прозорості та стимулювання більш стійких практик та поведінки.

Урбанізація є одним з ключових факторів, що впливають на формування суспільно-владних відносин в сучасному світі. Вона викликає інституційні зміни, що вимагають нових підходів до аналізу та управління. Для цього необхідно використовувати міждисциплінарні методи, що базуються на еволюційній, системній і синергетичній парадигмах. Ці парадигми дозволяють враховувати процеси самоорганізації, відтворення та мережевої взаємодії між елементами системи суспільно-владних відносин в умовах урбанізації. Інституційні зміни суспільно-владних відносин в умовах урбанізації – нерівномірний, багатограний і незворотній процес, обумовлений різними видами зв'язків між органами влади та активними представниками громадськості, їх можливою стереотипною поведінкою представників і неоднорідністю їхніх структур. Це пояснює необхідність використання методів аналізу, що використовуються в рамках еволюційної, системної і синергетичної парадигм, зокрема міждисциплінарного підходу, що дозволяє застосовувати загальнонауковий інструментарій, що розроблений для універсального використання в різних галузях знань.

Можна стверджувати, що синергетичний підхід інтегрує принципи еволюційного і системного підходів на основі міждисциплінарних досліджень процесів самоорганізації системи. По-перше, з точки зору дослідження самоорганізації суспільно-владних відносин в умовах урбанізації може розглядатись не тільки на довгостроковий період часу, де враховуються глибокі системні зміни, але і в короткостроковому періоді, розкриваючи хід деяких визначених процесів. По-друге, принципи синергетики дозволяють розглядати і відтворювальні процеси, що зазвичай виступають об'єктом дослідження в еволюційній теорії, та мережеві міжелементні взаємозв'язки, що співпадає з принципами дослідження системного підходу.

Звідси формується пріоритетний рівень дослідження: якщо в рамках еволюційного підходу – це перевага макрорівня, то можливості системного і самоорганізаційного підходу більші, оскільки направлені на вивчення нерівноправних систем, таких як суспільно-владні відносини.

Таким чином, потенційні можливості для побудови теоретичної моделі інституційних змін суспільно-владних відносин в умовах урбанізації можуть базуватися на синтезі трьох основних підходів, серед яких:

- еволюційний підхід дозволяє досліджувати інституційні зміни в довгостроковому періоді щодо розвитку суспільно-владних відносин; акцентувати увагу на інституційному механізмі змін, які формують перманентний неоднозначний стан суспільно-владних відносин; виявити закономірності інституційних змін в соціально-економічному розвитку і поведінці суб'єктів суспільно-владних відносин в умовах урбанізації; надати представлення про різноманітність ресурсів, що залучаються для становлення і розвитку суспільно-владних відносин в умовах урбанізації;

- системний підхід дозволяє виявити інтегративні властивості суспільно-владних відносин, які якісно не характерні для її складових елементів окремо; дослідити якісну своєрідність та функціональну роль відповідної стадії розвитку суспільно-владних відносин в умовах урбанізації з позиції інституційних змін; представити інституційну організацію окремих суб'єктів суспільно-владних відносин у вигляді системи, що мають ієрархічну структуру, в якій кожна з них являє собою частину (підсистему) загальної системи; виокремити умови формування різних типів поведінки суб'єктів суспільно-владних відносин і орієнтовного стимулу їх дій;

– синергетичний підхід, враховуючи еволюційні і загальносистемні принципи дослідження, дозволяє розглядати універсальні процеси інституційної самоорганізації на різних рівнях суспільно-владних відносин в умовах урбанізації: від взаємодії органів влади з громадськістю на місцевому рівні до співпраці в межах прийняття загальнодержавних рішень.

Зазначені парадигми дозволяють розглянути суспільно-владні відносини в умовах урбанізації як складну, динамічну та адаптивну систему, що здатна до самоорганізації та саморозвитку. Така система вимагає від своїх елементів – представників влади та суспільства – дотримання певних принципів, що забезпечують її функціонування та ефективність. У цьому контексті ми погоджуємося з підходом Хижняк О. В. [4, с. 10–12] щодо трьох ключових принципів, які мають лежати в основі суспільно-владних відносин:

– *принцип солідарності* – представники влади і суспільство повинні створювати між собою такий тип зв'язку, який дозволяє кожній зі сторін самоідентифікуватися, виражати свою думку та позицію, категорично не зазіхаючи на особливості іншої сторони та створюючи гармонійний тип відносин;

– *принцип відкритості* – представники влади і суспільство готові до співпраці, пошуку шляхів взаємодії; відкрито виражають свою позицію з тих чи інших питань та не дискредитують іншу сторону через її можливу відмінну думку;

– *принцип гнучкості* – представники влади і суспільство створюють так званий діалог щодо обговорення певних дій, ситуацій, вирішення питань, при цьому кожна зі сторін повинна фокусуватися не тільки на доведенні правоти своєї позиції і підтримки її всіма можливими способами, але й аналізувати позицію іншої сторони; шукати шляхи прийняття оптимального рішення з умовою врахування думки іншої сторони.

Однак, на нашу думку, доцільно буде додати до цього списку ще *принцип партнерства*. При умові такого принципу ми розглядаємо владу і суспільство як дві рівносильні частини єдиної системи, коли результат їхньої співпраці демонструє нам синергетичний ефект – спільний результат від взаємодії є ефективнішим і більш значущим, ніж при умові їхніх результатів якби дві сторони діяли окремо [5].

Принцип партнерства, який ми пропонуємо додати до списку принципів суспільно-владних відносин, відповідає сучасним тенденціям урбанізації, яка вимагає від міст бути більш інновацій-

ними, конкурентоспроможними та адаптивними. Партнерство передбачає взаємну відповідальність, довіру, повагу та співробітництво між представниками влади та суспільства, що сприяє розвитку міського потенціалу та підвищенню якості життя мешканців. Також партнерство сприяє формуванню громадянського суспільства, яке є необхідною умовою для демократичних перетворень та євроінтеграції [6].

При створенні діалогу «суспільство – влада» в умовах урбанізації варто звернути увагу, що представникам влади необхідно буде залучати громадськість і до вирішення інших питань, що виникатимуть в подальшому, та враховувати її думку. Тому давайте узагальнимо деякі сильні та слабкі сторони, можливості і загрози такої взаємодії (табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-аналіз суспільно-владних відносин в умовах урбанізації

Сильні сторони	Слабкі сторони
стимулювання залучення громадськості на законодавчому рівні; гарний іноземний приклад залученості громадськості; одна з умов європейської інтеграції; приймаються рішення з врахуванням думки кожної сторони;	стереотипність поведінки; недовіра до влади; відсутність належного досвіду у такій комунікації з обох сторін; недосконалість законодавчої бази щодо такої співпраці; відсутність належної поваги до думки громадськості;
Можливості	Загрози
збільшення рівня довіри до представників влади; зменшення соціальної невдоволеності; підвищення рівня соціальної відповідальності; відхід від стереотипної української державної діяльності (пострадянський синдром); підвищення рівня доцільності прийнятих рішень;	тривалий процес прийняття рішень через довгі обговорення; розподіл думки та позиції всередині громадськості; небажання влади поступатися; незрозумілість відповідальності за прийняті рішення.

Розробка автора на основі використаного матеріалу

Механізми та інструменти залучення громадськості до діалогу «суспільство – влада» – це різноманітні форми участі громадян, які спрямовані на підвищення прозорості, легітимності та ефективності політичних рішень. Урбанізація створює все більшу різноманітність, складність і динамізм соціальних викликів, тому такі механізми

Потенційні переваги та недоліки механізмів та інструментів залучення громадськості до діалогу «суспільство – влада»

Потенційні переваги	Потенційні недоліки
<ul style="list-style-type: none"> • Вища якість і прийнятність політичних рішень, оскільки вони ґрунтуються на ширшій інформаційній та знаннєвій основі та краще враховують потреби та інтереси громадян. • Сильніша демократія та громадянське суспільство, оскільки вони сприяють громадянській освіті, залученості та відповідальності громадян, а також покращують довіру та спілкування між ними та урядом чи іншими державними установами. • Більш інноваційний і сталий розвиток, оскільки вони стимулюють творчість, різноманітність та співпрацю між громадянами та оптимізують використання ресурсів та потенціалу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Нижча ефективність і репрезентативність політичних рішень, оскільки вони вимагають більше часу, ресурсів та координації та збільшують ризик маніпуляцій, конфліктів або нерівності. • Слабша легітимність і обов’язковість політичних рішень, оскільки вони підривають або ставлять під сумнів роль і компетенцію уряду чи інших державних інституцій та можуть не відповідати очікуванням та задоволенню громадян. • Роздроблене та поляризоване суспільство, оскільки вони можуть посилити розбіжності та напругу між різними соціальними групами та загрожувати інтеграції та згуртованості.

Розробка автора на основі використаного матеріалу

та інструменти стають особливо важливими для врахування та інтеграції потреб та інтересів громадян [7].

Серед загальних механізмів та інструментів можна виділити [8]:

- **Громадські ради:** це консультативні органи, які складаються з представників різних соціальних груп і допомагають уряду чи іншим громадським інституціям у певних темах чи сферах політики. Вони можуть висловлювати рекомендації, позиції чи оцінки.

- **Громадські слухання:** це заходи, під час яких уряд чи інші громадські установи отримують думки та пропозиції громадян щодо певної теми чи планованого закону чи проекту. Вони можуть проводитися у формі зустрічей, семінарів або онлайн-консультацій.

- **Соціальні мережі:** це цифрові платформи, які дозволяють громадянам обмінюватися, інформувати, мобілізувати або співпрацювати між собою та з урядом чи іншими державними установами. Вони можуть використовуватися у формі блогів, форумів, вікі або соціальних медіа, таких як Facebook, Twitter або Instagram.

- **Електронні петиції:** це онлайн-ініціативи, які запускають громадяни, щоб привернути увагу уряду чи інших державних установ до певної проблеми або вимагати певних дій. Вони можуть мати форму збору підписів, онлайн-опитувань або електронного голосування.

- **Громадський бюджет:** це процес участі громадян, у якому вони безпосередньо чи опо-

середковано визначають розподіл частини державного бюджету. Вони можуть брати участь у формі зустрічей, голосувань або онлайн-платформ.

Ці механізми та інструменти мають різні переваги та недоліки, залежно від того, як вони розроблені та реалізовані (табл. 2).

Висновки. На основі проведеного аналізу можна зробити наступні рекомендації для покращення суспільно-владних відносин в умовах урбанізації:

- Зміцнювати суспільно-владні відносини на всіх рівнях управління, забезпечуючи діалог консенсус і партнерство між усіма зацікавленими сторонами;

- Забезпечувати громадську участь і контроль у процесах прийняття рішень, планування і оцінки сталого розвитку міст;

- Стимулювати креативну активність і інноваційний потенціал мешканців міст, створюючи сприятливе середовище для навчання, культурної різноманітності і соціальної інклюзії;

- Використовувати ІКТ та інші інноваційні розробки для підвищення якості життя та ефективного управління, захисту довкілля, розвитку економіки та соціальної сфери;

- Розвивати стійку мобільність, забезпечуючи доступність і безпеку громадського транспорту, сприяючи велосипедному і пішохідному русі;

- Створювати місто для людей, яке би було компактним, зеленим, зручним для життя і навчання, багатим на суспільні простори.

Список літератури:

1. Ujang, N.; Zakariya, K. The Notion of Place, Place Meaning and Identity in Urban Regeneration. *Procedia Soc. Behav. Sci.* 2015. № 170. P. 709–717.
2. Сталый розвиток в охороні здоров'я : навчальний посібник: навч.посібник для студентів спеціальності 227 – «Фізична терапія, ерготерапія» / Ю. В. Антонова-Рафі, І. Ю. Худецький, Н. О. Науменко, Г. В. Косякова КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 257 с.
3. Безпека сталого розвитку регіонів та територіальних громад України на засадах інклюзивного зростання : монографія / Наталія Володимирівна Павліха, Ірина Олександрівна Цимбалюк, Наталія Леонідівна Хомюк, Максим Володимирович Войчук, Анастасія Юрійівна Савчук, Владислав Вікторович Коломечюк, Сергій Миколайович Цимбалюк. Луцьк : Вежа-Друк. 2022. С. 516, 292.
4. Хижняк О. В. Колективні соціальні дії та модернізація суспільно-владних відносин: нові виклики. *Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент.* 2014. Вип. 16. С. 5–13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2014_16_3 (дата звернення: 25.12.2023).
5. Головаха Є., Любива Т. Довіра до державно-політичних інститутів і реформи в Україні. *Українське суспільство 1992–2012. Стан та динаміка змін. Соціологічний моніторинг* / за ред. В. Ворони, М. Шульги. Київ : Ін-т соціології НАНУ, 2012.
6. Демида І. Взаємовідносини держави та громадського суспільства в зарубіжних країнах: досвід для України. *Забезпечення конструктивного діалогу між владою та суспільством* : матеріали наук.-практ. конф., м. Одеса, 28 квіт. 2016 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2016. С. 53–73.
7. Гонюкова Л. Консультування влади з громадськістю для прийняття рішень. *Влада і управління* : зб. наук. праць. Вип. 6. Чернівці : «Букрек», 2019. 264 с. С. 162–174.
8. Кулешов В.В. Методи громадського контролю представницьких органів влади: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Державне управління та місцеве самоврядування.* 2020. Вип. 3 (46). С. 24–35.

Marusenko A.V. FEATURES OF THE FORMATION OF PUBLIC-POWER RELATIONS IN THE CONDITIONS OF URBANIZATION

The article examines the problem of public-power relations in the conditions of urbanization in Ukraine. It was established that for a better understanding of the role of urbanization in these relations, it is necessary to take into account not only quantitative, but also qualitative characteristics of the urban environment, as well as the concept of sustainable development. The analysis of institutional changes in public-power relations in the conditions of urbanization was carried out using evolutionary, systemic and synergistic approaches. It is substantiated that the synergistic approach integrates the principles of evolutionary and systemic approaches based on interdisciplinary studies of the processes of self-organization of the system.

It is argued that to the three key principles – solidarity, openness, flexibility, it is advisable to add the principle of partnership, which involves mutual responsibility, trust, respect and cooperation between representatives of the government and society. Under the condition of such a principle, we consider the government and society as two equal parts of a single system, when the result of their cooperation shows us a synergistic effect – the joint result from the interaction is more effective and more significant than under the condition of their results if the two parties acted separately. Based on these principles, it is proposed to form a dialogue “society – government” in the conditions of urbanization, which will contribute to the development of urban potential, improvement of the quality of life of residents, formation of civil society and European integration. The author provides examples of such mechanisms and tools, such as public councils, public hearings, social networks, e-petitions and public budgeting, and analyzes their advantages and disadvantages for democracy, development and social inclusion.

Based on theoretical analysis and practical examples, the author concludes that the sustainable development of cities requires not only technical and institutional solutions, but also the active participation and cooperation of all interested parties, including authorities, public organizations, the private sector and citizens.

Key words: sustainable development, cities, public-power relations, inclusiveness, civil society.